

Nr 16.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livrüntor åt vissa befattningshavare och f. d. befattningshavare vid statens järnvägar; given Stockholms slott den 17 januari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 januari 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson.

I särskilda skrivelser, vilka inkommit den 21 januari, den 21 februari, den 18 april, den 13 maj respektive den 8 juni 1946, ha vissa nuvarande och förutvarande befattningshavare vid statens järnvägar — nämligen f. d. kopisten Carl Oskar Svensson, f. d. stationskarlen Karl Gustaf Norén, förste kontoristen Adolf Albert Reinhold Johansson, f. d. trafikbiträdet Knut Oscar Arvid

Nilsson samt f. d. trafikbiträdet *Gustaf Adolf Claesson* — anhållit envar att få sig tillerkända livränta enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skador till följd av olycksfall i arbete.

Av handlingarna i ärendena inhämtas,

beträffande *Svensson*,

att han är född den 19 oktober 1884;

att han erhöll första ordinarie befattning vid statens järnvägar den 1 oktober 1912;

att han genom olycksfall i arbetet den 13 augusti 1913 skadats i höger öga, så att synen å detsamma gått förlorad;

att han avgick med ålderspension den 1 november 1944;

samt att *Svensson* enligt egen uppgift i slutet av år 1913 hos vederbörande distriktssekreterare förfrågat sig om sin rätt till ersättning för kroppsskadan, vilken förfrågan dock ej lett till positivt resultat;

beträffande *Norén*,

att han är född den 9 mars 1880;

att han anställdes vid statens järnvägar 1904;

att han genom olycksfall i arbetet den 1 juni 1915 skadade höger arm så svårt, att detsamma måste amputeras omkring femton centimeter nedanför axelleden;

att han med utgången av september månad 1935 avgick ur tjänst med invalidpension (hel pension);

samt att vederbörande distriktsförvaltning på därom av *Norén* gjord förfrågan, den 5 oktober 1917 uttalade, att denne icke ägde rätt att på grund av 1901 års olycksfallsersättningslag utfå livränta, då han ej genom kroppsskadan lidit någon minskning i sina avlöningsförmåner och sin pensionsrätt;

beträffande *Johansson*,

att han är född den 5 november 1887;

att han anställdes vid statens järnvägar den 11 juni 1906;

samt att *Johansson* genom olycksfall i arbetet den 3 februari 1911 skadade vänster ben så svårt, att detsamma måste amputeras omkring tio centimeter ovanför knäleden;

beträffande *Nilsson*,

att han är född den 1 september 1887;

att han anställdes vid statens järnvägar den 20 augusti 1906;

att han genom olycksfall i arbetet den 30 december 1915 skadades i ena benet, så att detsamma måste amputeras;

samt att *Nilsson* den 1 juni 1946 avgick ur tjänst med invalidpension (hel pension); samt

beträffande *Claesson*,

att han är född den 9 juni 1884;

att han — under anställning såsom extra ordinarie bromsare — genom

olycksfall i arbetet den 19 juni 1913 ådrog sig skada i vänster hand, vilken skada medfört viss invaliditet;

att han avgick med ålderspension den 30 juni 1944;

samt att järnvägsstyrelsen den 5 maj 1944, på av Claesson gjord ansökning om livränta till följd av skadan, tillkännagav, att styrelsen funnit sig förhindrad bifalla den gjorda framställningen, enär anspråket ej framställt inom i 1901 års olycksfallsersättningslag föreskriven tid.

Järnvägsstyrelsen har avgivit utlåtanden över Svenssons framställning den 21 och den 25 februari 1946 samt över Noréns, Johanssons, Nilssons och Claessons framställningar den 12 mars, den 30 april, den 15 juli respektive den 25 september 1946.

Beträffande Norén ansåge styrelsen skäligt, att denne, räknat tio år tillbaka från det förevarande framställning inkom till Kungl. Maj:t, komme i åtnjutande av livränta enligt samma grunder, som de i propositionen 1945: 360 angivna. Styrelsen ville därvid för Noréns vidkommande åberopa, vad departementschefen i nämnda proposition anfört angående utbetalning av livränta till f. d. trafikbiträdet Nils Arvid Kroon utan avdrag för pensionsförmåner.

I sina övriga utlåtanden föreslår järnvägsstyrelsen, att vederbörande skulle få tillerkännas livräntor enligt i propositionen 1945: 150 angivna grunder. Livränta skulle därvid utgå från den tidpunkt, då ifrågavarande befattningshavare avgått eller komme att avgå med pension.

Över de av Svensson, Norén och Johansson ingivna ansökningarna hava utlåtanden vidare avgivits av riksförsäkringsanstalten den 19 mars, den 3 juli respektive den 31 maj 1946 och av statskontoret den 2 april, den 29 mars och den 26 juni 1946.

I sina utlåtanden lämnar riksförsäkringsanstalten upplysningar om vilka livräntebelopp, som kunna ifrågakomma för Svensson, Norén och Johansson. Vad angår ersättningen till Norén finner anstalten — i likhet med järnvägsstyrelsen — att detta fall vore likartat med det i propositionen 1945: 360 behandlade fallet rörande f. d. trafikbiträdet Kroon. Anstalten har icke i någotdera fallet något att erinra mot att livräntor tillerkännas ifrågavarande personer.

Statskontoret har intet att erinra mot att Svensson, Norén och Johansson tillerkännas livräntor, beräknade enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag.

Med bifall till propositionerna nr 150 och 360 har 1945 års riksdag (skrivelse nr 225 och 564) medgivit, att järnvägsstyrelsen finge med vissa befattningshavare vid statens järnvägar m. fl. träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Nu ifrågavarande fall äro av liknande beskaffenhet som de i nämnda propositioner behandlade fallen. Sålunda ha Carl Oskar Svensson, Karl Gustaf

Departements-
chefen.

Norén, Adolf Albert Reinhold Johansson, Knut Oscar Arvid Nilsson och Gustaf Adolf Claesson samtliga under tjänstgöring vid statens järnvägar skadats under sådana förhållanden att nyssnämnda lag varit tillämplig å skadefallen. Den rätt till ersättning, som kan ha tillkommit de skadade, har emellertid i samtliga fall preskriberats, då ingen av de skadade framställt krav mot statens järnvägar inom tid, som anges i 13 § nämnda lag. Detta oaktat finner jag i likhet med vederbörande myndigheter skäligt, att livräntor tillerkännas förenämnda personer enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag. Bemyndigande torde sålunda böra lämnas järnvägsstyrelsen att i enlighet med de principer, som styrelsen i regel tillämpat vid beviljande av dylika livräntor, träffa överenskommelse med nämnda personer om dem tillkommande livräntebelopp. För Norén torde livräntebeloppet böra utgå retroaktivt för tio år, räknat från dagen för ingivandet av hans framställning, medan Svensson, Nilsson och Claesson böra erhålla livräntor retroaktivt från tidpunkten för avgången ur statens järnvägars tjänst. Johansson slutligen bör erhålla livränta räknat från tidpunkten för blivande avgång.

Då Norén icke intjänat hel pension men likväl erhållit sådan, borde egentligen avdrag ske å den honom tillkommande livräntan med belopp motsvarande skillnaden mellan hel och intjänat pension. Med hänsyn till beloppets ringa storlek torde dock — i likhet med vad som skett i ett i propositionen 1945: 360 behandlat fall — livränta få utbetalas till honom utan avdrag för pensionsförmåner.

Hittills har Kungl. Maj:t i fall av förevarande art hemställt om riksdagens bemyndigande för järnvägsstyrelsen att med vederbörande träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag. Sedan erfarenhet numera vunnits rörande de typer av skadefall, vid vilka utgivande av livränta kan ifrågakomma, synes ett generellt bemyndigande böra inhämtas för järnvägsstyrelsen att träffa sådana överenskommelser, då förhållandena äro likartade med dem, för vilka redogjorts i det föregående eller i propositionerna 1945: 150 och 360.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att järnvägsstyrelsen må i fall, då förhållandena äro likartade med dem för vilka redogjorts i det föregående eller i propositionerna 1945: 150 och 360, med befattningshavare och f. d. befattningshavare vid statens järnvägar träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning till följd av olycksfall i arbete.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:
Sven G. Karlson.